

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XVII. Non iracundus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

cem quemdam, non infimæ notæ, qui vaccam vnā viduæ abstulerat. Vulgare est Sisannis supplicium à Cambyse exco-
riari iussi, pelle in tribunali expansā, & filio in id locato, & re-
ctiùs indicare iusso. Digna Principibus exempla, quibus oculos
aperiant, & à veterno excitent eos, qui existimant lusum esse vi-
tam nostram, & conuersationem vitæ compositam ad lucrum, & oportere
vndecumq; etiam ex malo acquirere. Sap. c. 15. Sed attendite, qui
iustificatis impium pro muneribus, & iustitiam iusti aufertis ab eo. Pro-
pter hoc sicut deuorat stipulā lingua ignis, & calor flammæ exurit; sic radix
eorum quasi fauilla erit & germen eorū vt puluis ascendet. Isaiæ c. 5. Vbi
contra; Iustus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabitur.
Psal. 91. & qui odit munera, viuet. Prou. 15. & qui excutit manus suas
ab omni munere, iste in excelsis habitabit, & regem in decore suo videbit.
Isaiæ 53.

Maledictus ergo, qui accipit munera vt percutiat animam inno-
centis. Deut. c. 27. sed & in Respublicas extenditur malum, nec
penes reos solos manet pœna. Iudices, inquit, eius in muneribus
iudicabant, & sacerdotes eius in mercede respondebant, & c. idcirco pro-
pter vos Sion quasi ager arabitur, & Hierusalem vt custodia pomarij
erit. Refertur c. Iudices 1. q. 1. & Malach. c. 1. Hæc dicit Dominus exer-
cituum: Isti ædificabunt, & ego destruam: & vocabuntur termini im-
pietatis, & populus cui iratus est Dominus in æternum. Iustitia eleuat
gentem; iniustitia verò miseros facit populos. Prou. 14.

CAPVT XVII.

Non Iracundus.

1. **P**Rimi à bile motus non veniunt in hominis potestatem:
Contra primas causas pugnare debemus, inquit Senec. de ira
l. 2. c. 22. atque in primis non debemus denunciata citò
credere. Idem c. 29. vtrobiq; plenè euoluit & sanctè Gregor.
Si quid de quocumque clerico ad aures tuas peruenerit, quod te justè possit
offendere, facilè non credas, nec ad vindictam te res accendat incogni-
ta; sed presentibus senioribus Ecclesiæ tuæ diligenter est veritas per-
scrutanda, & tunc si qualitas rei poposcerit, canonica restrictio culpam
feriat delinquentis. l. 11. ep. 49. d. 86. c. 13. 15. q. 7. c. 2.

2. **M**ora ira
remedium. Sanè generatim maximum iræ remedium est, mora. idem
Senec. c. 28. Vnde Athenodorus Augustum monuit, ne iratus
quidquam antè diceret, vel ageret, quàm elementa sermonis
25. secum relegisset. Referunt Socratem eleuatā iam manu,
vt

malè meritum percuteret, substituisse atque edixisse, recordari se Philosophum esse; & seruum malè multaturum fuisse nisi iratus esset.

Ita Imperatores Theodosius, Valent. & Gratian. l. 50. ^{3.} *C. de pœn.* si vindicari in aliquos seuerius iussissent, noluerunt statim reos aut subire pœnam, aut accipere sententiam, sed per dies triginta super statu eorum sortem & fortunam suspensam esse; facile enim festinatione cæcâ improuida sæuitia pro seueritate recipitur, & vt dicit *c. cum apud. 11. q. 3.* quo locus misericordiæ, vel (si res tulisset) pœnitentiæ non periret. nempe ira sæpè etiam innocentes in crimen abducit. Ideò Apostolus, *date locum iræ. c. Ira, ibid. Prou. 25.* monemur non proferre in iurgio citò, quæ postea emendare non possumus. sed & *c. 22. non esse amici homini iracundo, neque ambulare cum viro furioso, ne discamus semitas eius, & sumamus scandalum animæ nostræ.* Rectè igitur in cognoscendo vetatur Iudex exandescere aduersus eos etiam quos malos putat. l. 19. *D. de offic. Præs.* & summopere præcauere debet, vt in dictandis sententiis nullatenus leuitate aut furore ductus sit. *præcep. c. summopere. ibid.* Si quid enim per iniuriam fecerit, dixeritve Magistratus, vel quasi priuatus, vel fiducia Magistratus, iniuriarum potest conueniri: l. 31. *D. de iniur.* & ob id rectè Constant. in l. 2. *C. de exact. tribut. lib. 10.* Nemo carcerum plumbatarumque verbera aliaque ab insolentia Iudicum reperta supplicia in debitorum solutionibus, vel à peruersis, vel ab iratis Iudicibus expauescat. & rei Iudicatæ auctoritatem comminationes non habent. *C. comminat. epist. & c.* Nimirum vt populo præsumt Magistratus; ita Magistratibus leges, & non legibus Magistratus; vt ex Demosthene, & Chrysippo, Marcian. in l. 2. *D. de leg.* Quòd si igitur perperam officio functus erit Iudex, & vendicabunt leges, & pro irrito habebunt. Audiatur ergo litigantes, disceptationique det locum, & demum post magnum vtrarumque rationum conflictum sententiâ decernat, non ab irato animo profectâ, sed Deo & Iustitiâ consultâ. vt Moyses in Tabernaculum ingredi solebat, antequam iudicium proferret. *d. c. summopere.* Quid enim minùs cum Iustitia conuenire potest, quàm animus irâ vindictæ cupidâ perturbatus, & furore rationis experte agitatus? nã ille tremebundus, & saltitans Iustitiæ bilancem, & pondera in æquilibrio non suspendet. *Iudicet ergo, inquit Ambr. c. in d. 3. q. 7. ille qui ad pronuntiandum nullo odio, nullâ offensione, nullâ leuitate ducatur.* ^{4.} *irâ ablegatâ.*

D

Magno

Magno igitur hunc animo esse oportet, qui non admittat insultus alicuius passionis. Nam *magni animi est proprium, esse placidum tranquillumque, etiam offensiones supernè despicerè.* Senec. quin imò *speciosius iniuriæ beneficiis vincuntur, quàm mutui odij pertinaciâ.* Id maximè Iudicibus congruit, ut scire, ita & facere. Quid enim turpius Iuliano Apostatâ, qui cùm ius diceret, rusticos coram se de iure disceptantes nō conuiciis modò, sed & pugnis quatiebat? Rectius Pyrrhus nobilis lanista discipulis ponere iram iubebat. *Ira, inquit, turbat artem. si in ea arte, quæ iræ apta putatur, quid in diuini, humanique Iuris scientia dicendum? Non te, inquit Iob, c. 36. ergo superet ira, ut aliquem opprimas. sed aufer iram à corde tuo. Eccles. 11. & Apost. ad Ephes. 4. Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor, & blasphemia tollatur à vobis, cum omni malitia.*

5. *Judices, inquit Felix 2. in epist. c. 21. & accusatores tales esse debent, qui omni careant suspitione, & ex radice charitatis suam desiderent promere sententiam.* & Leo, *odio habeant peccata, non homines; corripiantur tumidi, tolerantur infirmi. & quod in peccatis seuerius castigari necesse est, non seuerius plectatur animo, sed medentis. c. 2. dist. 86. Ideoque non viâ regiâ statim semper ad flagra & supplicia eundum est. Sæpè monitio suffecerit, nunquam nisi eâ præuiâ accusatio admitti solet. c. 2. de accus. q. 7. c. 15. ut diuina monita exigunt, Matth. c. 18. Luca c. 17. Iudices ad pœnas semper prompti audiant illud Osæ, c. 5. Audi domus Israel, & domus regis ausculta, quia vobis Iudicium est, quoniam laqueus facti estis speculationi, & rete expansum super Thabor.*

C A P I T U L U M XVIII.

Prudens.

1. *Prudentia Iudici necessaria. que illa?* **N** Vllum Numen abest, si sit Prudentia: alioquin sæpè honestas rerum causas, nisi Iudicium adhibeas, perniciosi exitus sequuntur. Prudentia ergò Magistratui necessaria est. Ea si quidem est recta ratio agendorū. Cui Prudentiæ & discretionis deest virtus, hunc paruo naso esse intelligit Greg. *in Pastor. qualem lex diuina vetuit ordinari: Paruo, inquit, naso est, qui ad tenendam mensuram discretionis idoneus non est. naso quippe odores fœtoresq; discernimus. Rectè ergò per nasum discretio exprimitur, per quam virtutes eligimus, delicta reprobamus. Sæpè si quidem*

dem